

Bittenbinder Miklós : A katolikus neveléstudomány korszerű alapelvei. Bp. 1933.

A felvett probléma az, hogy a ma fokozott igényekkel fellépő nacionalizmus és a katolikus nevelés elvei mikép egyeztethetők össze. A szerző szerint a két felfogás szükségszerűen nem ütközik, nem zárja ki egymást, hanem össze lehet őket egyeztetni, sőt kiegészítik, elmélyítik és a túlzásoktól megóvják egymást.

A szerző stílusán meglátszik, hogy gyönyörködik a filozófiai műszavakban és a gondolat kifejezés nagy élénységén átesett. Legtöbbször úgy írja körül gondolatát, hogy két-három, néha egész sorozat rokonértelmű szót használ, hogy az olvasó lelkében pontos tükörképet idézzen fel.

Ez a világosságra, megértésre való törekvés *nemcsak* a stílusnak a lényege, hanem a tanulmány gondolatcsoportosításának is: ezért tanulságos és érdekes ez a füzet a pedagógiai szakembereken kívül minden művelt ember számára is, kit korunk problémái érdekelnek.

F. I.

Jolán Gedeon : La fortune intellectuelle de Verlaine (France, Allemagne, Autriche, Hongrie). Szeged, 1933.

Ennek a könyvnek a szerző alapos tudásán, jó ízlésén, elfogulatlanságán kívül az a legnagyobb érdeme, hogy Verlaine külföldi pályafutásáról is részletesen megemlékezik.

Verlainet sokáig nem veszik észre hazájában s ebben nincsen is semmi bűn: olyan költő, aki megelőzte korát s így nem hathatott rá. Később egy csoport magáénak tekinti, de csak azt látja és fejleszti benne, ami tévedés és szenzáció. Verlaine adja a naivat, az öreg, javíthatatlan, társadalmi erkölcsön kívülálló gyermeket s e gyermekben mindazt, amit kora kívánt tőle: kiszolgálja korát, mely fukar viszonzásul nem hagyja egészen

éhenhalni. Csak később jönnek rá Franciaországban is, hogy halálosan komoly, új, nagy költő Verlaine, s mindaz, amit éretlen hívei szerettek benne, sallang, mely a korral együtt tűnt el. *Audiatur et altera pars*: nyugati költővel szemben ez az igazság a külföldi vélemény megszólaltatását jelenti. Verlaine német, osztrák, magyarországi pályafutásának rajza élénken illusztrálja, mennyire helyhez kötött egy alkotóművész földi tragédiája. Ha bűne van, otthon kell érte lakolnia. Verlainere, az emberre, csak Franciaországban haragusznak igazán; nem veszik észre, mert megelőzte korát, majd félreértik, azt magasztalják benne, ami olcsó szenzáció. Elkésett haragosait természetesen a «hagyomány féltése» is ingerli, ami sokszor nem más, mint a régi védekezése az elavulás veszedelmét magával hozó újjal szemben, s a generációk harcába belejátszik a pozíció féltése, a kenyéririgység is. Ez természetes. Mentől távolabb esünk egy probléma tüzfészktől, annál tárgyilagosabbak vagyunk. Verlainet, akinek élete külföldön sem titok, a határon túl inkább művén keresztül nézik; az első higgadt, tárgyilagos Verlaine-jellemrajz Németországban jelenik meg. Csodák csodája, a nagy dekadens nálunk is szívesen látott költő, s jelentős helyet kap a Kisfaludy-Társaság francia antológiájában. Igaz, az a nyelv, melyen fordítják, még naivul századvégi, semmi köze sincsen az «új remegéshez», de a jószándék megvan, Verlaine nemsokára vérbeli fordítóit is megtalálja Magyarországon. Viszont egy kis idő múlva a Verlainenél semmivel sem rosszabb magavi-seletű Ady kap ki a konzervatív magyarságtól: ime, a nyugati költő fel-emelőbb sorsa a magyar költő tragédiájával szemben. Míg amaz előbb-utóbb igazához jut hazája határain túl s aztán hazájában is: ezt, a magyart, már kevésbé fordítják, értik